

Т. В. Єрмоласва,

доцент кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ВОДНИХ ЖИВИХ РЕСУРСІВ

Правова охорона водних живих ресурсів має розглядатися як складова частина правової охорони навколишнього природного середовища, так як принципові положення щодо їх охорони відображені в законодавчих актах загального екологічного характеру. Насамперед, таким актом є Закон України від 13 грудня 2001 року «Про тваринний світ», який містить низку статей щодо правової регламентації рибальства і розділ «Охорона тваринного світу». Що стосується конкретних норм, спрямованих на охорону водних живих ресурсів і правового регулювання здійснення рибальства, то вони знайшли своє відбиття у спеціальних нормативних актах: в Указі Президента України від 16 квітня 2011 року «Про Державне агентство рибного господарства України», головною функцією якого є охорона водних живих ресурсів, розробка і здійснення заходів щодо їх відтворення й раціонального використання у внутрішніх водних об'єктах України, її територіальних водах, континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні; у загальнодержавній Програмі охорони й відтворення довкілля Азовського й Чорного морів, затвердженій Законом України від 22 березня 2001 року; у Правилах промислового рибальства; Режимах рибальства до зазначених правил, які встановлюються щорічно; у Правилах любительського і спортивного рибальства, затверджених спеціально уповноваженими органами у сфері використання та охорони водних живих ресурсів.

Охорона водних живих ресурсів становить собою таку організацію їх використання, яка дозволить ресурсам, що знаходяться під охороною, при природній відновлювальній здібності залишатися на високому непорушному кількісному і якісному рівні.

У свою чергу правова охорона водних живих ресурсів складається з сукупності правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, що забезпечують збереження, відтворення й раціональне використання останніх.

Тобто до *правових заходів з охорони водних живих ресурсів, входять заходи щодо:* а) заборон і обмежень у використанні водних живих ресурсів; б) особливого режиму охорони видів водних живих ресурсів, занесених до Червоної книги України, і переліків їх видів, які підлягають особливій охороні на терито-

рії Автономної Республіки Крим та областей; в) обмежень у вилученні водних живих ресурсів з природного середовища для зоологічних колекцій та вивезенні за кордон окремих їх об'єктів; г) науково обґрунтованих нормативів і лімітів використання водних живих ресурсів та вимог щодо засобів їх добування; д) видів відповідальності за порушення законодавства в галузі охорони, використання й відтворення водних живих ресурсів; е) розробки й затвердження інших засобів охорони; *до організаційних, включаються заходи щодо:* а) удосконалення діяльності спеціальних органів управління й контролю у цій сфері, здійснення ними державного контролю в галузі охорони й використання водних живих ресурсів; б) вжиття заходів екологічної безпеки, спроможної гарантувати безпечне існування водних живих ресурсів; в) створення системи державного обліку, кадастру та моніторингу; г) врахування питань охорони водних живих ресурсів у встановленні екологічних нормативів; д) створення заповідників і заказників, виділення інших природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні; е) організацію наукових досліджень, спрямованих на обґрунтування заходів щодо водних живих ресурсів тощо; *до освітніх заходів відносяться:* а) виховання у громадян зваженого ставлення до використання водних живих ресурсів; б) пропаганда важливості їх охорони в засобах масової інформації; щодо *економічних й матеріально-технічних заходів*, то вони повинні передбачати обов'язок підприємств, установ, організацій і громадян запобігати загибелі водних живих ресурсів під час здійснення виробничих процесів та експлуатації транспортних засобів та ін.

М. Г. Ісаков,

кандидат юридичних наук, президент консультативної юридичної фірми «Глобус», голова Харківської міської колегії адвокатів

КОНТРОЛЬ, НАГЛЯД І МОНІТОРИНГ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Відповідно до ст. 19 Господарського кодексу України, держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у таких сферах: збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин – за станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності; фінансових, кредитних відносин, валютного регулювання та податкових відносин – за додержанням суб'єктами господарювання кредитних зобов'язань перед державою і розрахункової дисципліни, додержанням вимог